

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Termin hvori undervisningen afsluttes: maj-juni 2023
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	hf2
Fag og niveau	Psykologi C
Lærer(e)	Tomas Billeskov Jansen
Hold	22PsC31

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Udvikling
Titel 2	Mobning
Titel 3	Køn
Titel 4	Læring, herunder videnskabelige undersøgelsesmetoder
Titel 5	
Titel 6	
Titel 7	
Titel 8	
Titel 9	
Titel 10	
Titel 11	
Titel 12	
Titel 13	
Titel 14	
Titel 15	

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Udvikling
Indhold	<p>Læsestof:</p> <p>Introduktion til faget psykologi på C-niveau ud fra læreplanen for psykologi C ”Kulturen og det sociale liv – Psykologifagets grundbog”(2010) af Flemming B. Olsen(red.) side 218 og 222(sårbarhed, resiliens, social arv). ”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen, (2015) side 69-71(arv) ”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen, (2015) side 82-89(menneskets udvikling) ”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen, (2015) side 96-101(menneskets udvikling, tilknytning) ”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen, (2015) side 120-126(omsorgssvigt og tilknytningsforstyrrelser) ”Den nye psykologihåndbog” af Mogens Brørup, Lene Hauge og Ulrik Lyager Thomsen, 2003, side 61-62(omsorg) Det daglige arbejde i undervisningen med bilag eller cases til eksamen i psykologi C(eget materiale)</p> <p>Dokumentar:</p> <p>”Min barndom i helvede” af Lisbeth Zornig Andersen fra 2012, 58 minutter. ”Børneadvokaten (3)” om Gry Rambusch, 15. januar 2015, DR2, af Nanna Kari Jensen og Pernille Bervald Jørgensen. 30 minutter.</p> <p>Bilag/Cases:</p> <p>”Du er grim og dum”(uddrag) af Lene Kjældgaard, BT, 15.12.2012, om Gry Rambusch ”Gry blev tvangsfjernet for sent”(uddrag) af Merete Jensen, 15.08.2013 i Alt for damerne ”Tidligt skadede adoptivbørn har alvorlige psykiske problemer som voksne”, af Anne Ringgaard, Videnskab.dk, 23. februar 2017 ”Ikke glad for at deltage i rytmik” fra http://www.netsundhedsplejerske.dk/brevkasse/udskiv.php?id=22086 af Helen Lyng Hansen ”Spædbørn forstår følelsesudtryk!” fra Forskningsnyt fra Psykologi 2002,11(2) ”Katja” fra Psykologisk pædagogisk rådgivning, nr. 4-5, 1997</p> <p>31 sider</p>
Omfang	20 lektioner á 45 minutter
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: omsorgssvigt, tilknytning, brud på tilknytning, hospitalisme, separationsreaktioner, protest, fortvivelse, emotionel frakobling, Harlows eksperiment med abeunger, spædbarnsdepression, de rumænske børnehjemsbørn, vanrøgt, fysiske overgreb, psykiske overgreb, seksuelle overgreb, børns reaktioner på omsorgssvigt: kontaktforstyrrelser, depression, dissociation, forsinket, udvikling, de overdrevent veltilpassede eller voksne børn, hyperaktiv og destruktiv, ansvar, skyld og hemmeligholdelse, sårbar-</p>

	<p>hed, resiliens, Waynes Dennis´ undersøgelse af omsorgssvigt på et børnehjem i Libanon, Koluchovas længdeundersøgelse af et par tjekkiske tvillingedrenge, skift, kædevirkninger, gentagne negative erfaringer, individuelle forskelle, mælkebøttebørn, modstandsdygtighed, Kauai-undersøgelsen, retrospektiv, prospektiv, Teichers undersøgelse af omsorgssvigtede børns hjerner, medfødte forskelle, temperament, lette børn, besværlige børn, langsomme børn, pasform, begyndende selv, sanser, forsøget med den nubrede sut, tværmodal perception, primære følelser, vitalitetsfølelser, kerneselv, ansigtsudtryk, synkroniserer, non-verbal kommunikation, stimulere barnets nysgerrighed, overstimulere, understimulere, følelsesmæssig smitte, empati, still face-eksperimentet, generaliseret episode, skema, RIG, fremkaldt ledsager, prægning, tilknytning, før-tilknytning, smil, gråd og klyngen sig til, begyndende tilknytning, selektiv tilknytning, separationsangst, tilknytningsadfærd, udforskningsadfærd, Baumrinds 4 opdragelsesstile, lydør, børnenecentreret, afvisende, voksentcentreret, kravstillende, kravundvigende, autoritativ, eftergivende, autoritær, uinvolveret</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - demonstrere et elementært kendskab til fagets forskningsmetoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Klasseundervisning og gruppearbejde. Selvstændigt arbejde med at svare på spørgsmål Oplæg for klassen Øvelse i at anvende psykologifaglige begreber på bilag Cooperative Learning</p>

[Retur til forside](#)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

<p>Titel 2</p>	<p>Mobning</p>
<p>Indhold</p>	<p>Læsestof: ”Kulturen og det sociale liv – Psykologifagets grundbog”(2010) af Flemming B. Olsen(red.) side 95-104, 118-122(social adfærd, gruppepsykologiske processer, stereotyper og fordomme) ”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 381-384(kultur) ”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 358-361(mobning, social indflydelse) ”LIKE” af Camilla Mehlsen og Vincent F. Hendricks(red.), 1. udgave, 1. oplag,</p>

	<p>2019, Center for Information og Boblestudier, (CIBS), Københavns Universitet, side 21-25, 56-57, 80, 86-87</p> <p>”Psykologiens veje – iBog”(2022), Ole Schultz Larsen, om stress, p.5573, p.5574</p> <p>”Copingstrategier” fra www.stresogros.dk/coping(coping)(haendtering) af udfordringer, herunder coping)</p> <p>”Psykologi – fra celle til selfie”(2015) af Flemming André Philip Ravn og Troels Wolf side 161, 190-192, 203-204(diskrimination, mobning)</p> <p>”Socialpsykologi – en introduktion”(2016), Frydenlund, 3. udgave, 1. oplag, Rolf Kuschel og Per Schultz Jørgensen med bidrag af Faezeh Zand</p> <p>”Hvad-er-mobning-ungdomsuddannelserne” på https://dcum.dk-hvad-er-mobning-ungdomsuddannelse</p> <p>Dokumentar: Foredrag om ondskab på YouTube: Philip Zimbardo: The psychology of evil – YouTube – www.youtube.com/watch?v=OsGFEV35tWsg ”Hængt ud på nettet”, 21. august 2017, DR2, Michael Jeppesen</p> <p>Bilag/cases: ”Piger mobber mere på nettet” i Videnskab.dk af Arild S. Foss, 15. oktober 2013, oversat af Julie M. Ingemansson(social adfærd, gruppepsykologiske processer, social indflydelse, kommunikation i sociale sammenhænge og på de sociale medier) ”Forråelsen ramte også mig” af Jesper Sølund Hansen fra Politiken den 26. maj 2007 ”Overraskende mange er bange – DPU – Aarhus Universitet(uddrag), 14. august 2012 af Camilla Mehlsen ”Digital mobning fører ofte til selvskade: ”Som samfund har vi et meget stort problem””, Berlingske, 10. december 2016, Bodil Jessen</p> <p>51 sider</p>
Omfang	18 lektioner á 45 minutter
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: psykisk vold, udelukkelse, korporligt, mangel på inklusion, mobbeoffer, mobber, projektion, kompensation, splitting, antikonform, epileptikeren, tilskuereffekten, passive og provokerende mobbeoffer, individualpsykologisk og gruppepsykologisk syn på mobning, gruppepres, aggressiv adfærd, deindividualisering, flokmentalitet, ansvarsforskydning, sociale normer, social påvirkning, normativ social påvirkning, informationel social påvirkning, flertalsmisforståelse, lemmingeffekt, social samhørighed, hatespeech, shitstorm, candystorm, bully-victim, stereotypi, fordomme, stigmatisering, racisme, hospitaleksperimentet, fængselseksperimentet, Zimbardo, roller, identifikation, indgrupper, udgrupper, ”Røverhule”/”Robbers Cave”-eksperiment, Muzafer Sherif, konformitet, Asch’s stregforsøg, kompliance, lydighed, autoritet, Milgram, diskrimination, stress som biologisk, psykologisk og socialt fænomen, akut stress, kamp-flugt-reaktion, kronisk stress, Holmes og Rahe sociale belastningsskala, daglige gener, coping: konfronterende, distancerende, udadvendt følelsesmæssig, indadvendt følelsesmæssig, an-</p>

	<p>svarlig, uansvarlig, intellektuel, håbsorienteret</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag
Væsentligste arbejdsformer	<p>Klasseundervisning. Grupperarbejde. Arbejde med bilag/cases Gruppeoplæg Cooperative Learning</p>

[Retur til forside](#)

Titel 3	Køn
Indhold	<p>Læsestof:</p> <p>”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen(2015) side 282-283(individuelle forskelle i livsstil)</p> <p>”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen(2015) side 288-289(identitet)</p> <p>”Psykologiens veje – iBog” af Ole Schultz Larsen(2023), Systime, om køn, p4826, p4827, p4828</p> <p>”Psykologi – fra celle til selfie - iBog”(2015), Columbus, af Flemming André Philip Ravn og Troels Wolf om køn, p. 152, p153</p> <p>Dokumentar:</p> <p>”Børn født i den forkerte krop”, 9. september 2015, DR2, Louis Theroux</p> <p>”Sexlyst, stenalderhjerner & Drager i jetstrømmene”, 15. marts 2011, DR2, Anne Henderson, Johanne Vinten og Line Friis Frederiksen</p> <p>Bilag/cases:</p> <p>”Børn og kønsidentitet” i Berlingske Tidende af Sidse Klarlund, 3. februar 2013</p> <p>”Det ved vi (ikke) om kønsforskelle i hjernen” fra Videnskab.dk af Christian Gerlach, 7. september 2017</p> <p>Gert Martin Hald: ”Would you go to bed with me tonight?” Hvad mænd og kvinder svarer på seksuelle tilbud fra fremmede” i ”20 psykologiske eksperimenter – der ændrede vores syn på mennesket” af Henrik Høgh-Olesen og Thomas Dalsgaard(red.), plurafutura.publishing, 2020</p>

	52 sider
Omfang	12 lektioner á 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kernebegreber: neuropsykologi, Simon Baron-Cohen, testosteron, CAH, IHH, behaviorisme, social indlæringsteori, længdesnitsundersøgelse af Fagot og Leinbach, Bandura, eksperiment af Perry og Bussey, kognitiv psykologi, kønsskema, observationsundersøgelse af Fagot, eksistentiel psykologi, Simone De Beauvoir, kroppen som situation, det andet køn, postmoderne psykologi, køn er noget, vi performer, Judith Butler, socialpsykologi, os-og-dem, polarisering, evolutionære forklaringer, Darwins teori om naturlig selektion, mutationer, kønsidentitet, kønsroller, køn og opdragelse, køn er magt, LGBT+, lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede</p> <p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - demonstrere et bredt kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - demonstrere et elementært kendskab til fagets forskningsmetoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger
Væsentligste arbejdsformer	<p>Gruppearbejde. Klasseundervisning. Gruppeoplæg. Summegrupper.</p>

[Retur til forside](#)

Titel 4	Læring
Indhold	<p>Læsestof:</p> <p>”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 127-142(behaviorisme)</p> <p>”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 199-216(psykologiske, sociale og kulturelle forholds betydning for læring og motivation)</p> <p>”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 168-174(psykologiske, sociale og kulturelle forholds betydning for hukommelse)</p> <p>”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 165-166(perceptionens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen)</p> <p>”Psykologiens veje”(2015) af Ole Schultz Larsen side 183-184(tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen)</p> <p>”Psykologiske feltundersøgelser – Psykologi B”, Systime, Ole Schultz Larsen, side 11-15, 17-22, 26-27, 32-33 om videnskabelige undersøgelsesmetoder i Psykologi C</p>

	<p>Dokumentar: ”Mesterhjerner (3) – Hukommelse”, 14. marts 2017, DRKultur, Anders Aamand og Peter Lund Madsen ”9.z mod Kina (1)”, DR1, 22. 4. 2013, Irene Thyrrø og Lisbeth Dilling</p> <p>Bilag/Cases: ”Mobilen spolerer i stigende grad gymnasieelevers koncentrationsevne”, 5. juni 2017, Politiken, af Anne Bølling-Ladegaard(digital) ”Kan børn bestikkes til at lære”, 13. juni 2010, Jyllands-Posten, af Jørgen Ulstrup(læring, motivation, belønning) ”Pinball-effekten: Derfor ødelægger sociale medier din koncentration”, ForskerZonen, Videnskab.dk, 29. januar 2016, Vincent Hendricks – professor, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling & Joachim Schmidt Wiewiura – forsker, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling(digital)</p> <p>51 sider</p> <p>I alt 185 sider</p>
Omfang	30 lektioner á 45 minutter
Særlige fokus-punkter	<p>Kernebegreber: behaviorisme, S før R, stimulus, respons, indlæringspsykologi, Pavlov, ubetinget og betinget, associering eller forbinde to ting med hinanden, indlært reaktion, klassisk betingning, udslukning, Watsons behaviorisme, giv mig et dusin sunde, velskabte børn, Albert og den hvide rotte, stimulusgeneralisering, Thorndike, forsøg og fejl læring, trial and error, effektloven, begyndende kritik, Köhler, S-O, O = organisme = tænkning, indsigtfuld problemløsning, pludselig indsigt, aha-oplevelse, Bandura, observation og imitation, modelindlæring, tavs og sproglig viden, Pavlov, udenadslære, kendsgerninger, fakta, leksikal viden, paratviden, mesterlære, tænkningens udvikling, Piaget, assimilation, akkommodation, adaptation, tankpasserpædagogik, Vygotsky, den aktuelle udviklingszone, den nærmeste udviklingszone, stilladsering, motivation: nysgerrighed, behov for mening, behovet for at mestre færdigheder, interesse, selvtillid, anerkendelse, konkurrence, perception, top down- og bottom up-processer, hukommelse, Atkinson og Shiffrins flerlagermodel, sensorisk hukommelse, arbejdshukommelse, korttidshukommelse, langtidshukommelse, mening, interesse, væsentlighed, gentagelse, følelser, visuel og auditiv hukommelse, klumpning, 7 plus minus 2, enheder, eksplicit hukommelse, episodisk hukommelse, minder, erindringer, blitz-erindringer, semantisk hukommelse, faktaviden, implicit hukommelse, procedurehukommelse, perceptuel hukommelse, prototyper, hukommelse for emotionelle reaktioner, fobier og angst, pinball-effekten, korrelationsundersøgelse, kausalitet, kvantitativ og kvalitativ undersøgelsesmetode, observation, spørgeskema, interview, eksperiment, fejkilder eller bias, undersøgelseseffekten, selvrapportering, pygmalioneffekten, repræsentativitet, undersøgelsesrammer, validitet, reliabilitet, etiske overvejelser, Solomon Asch’s streg-forsøg om konformitet i 1955, Frederic Charles Bartletts forsøg om hukommelse og kognitive skemaer i 1932</p>

	<p>Mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - demonstrere et elementært kendskab til fagets forskningsmetoder og etiske problemstillinger i psykologisk forskning samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<p>Selvstændigt arbejde Gruppearbejde Klasseundervisning Oplæg Cooperative Learning</p>

[Retur til forside](#)

<p>Titel 5</p>	
-----------------------	--